

Utrip poznozimskega jutra na Ljubljanskem gradu

Doživljanje gora na mestnem hribčku

✍ Milka Bokal

Danes se obeta lep dan. Eden takih bo, za katere pravimo: kar nekam bi šel, a treba je v službo. Kaj hočemo, tako pač je. Sreča je, da človek rad dela tisto, kar so izbrale sile v njem in zunaj njega.

Polhograjska dolina se počasi odpira proti vzhodu, ko se peljeva proti naši prestolnici. Nebo tik nad dolenskimi hribi se rdečkasto izvija iz jutranjega mraka. Nad Krimom je živo pripeta zvezda danica. Mesto je prazno, s parkiranjem ni nobenih težav. Dovolj zgodaj je. Na desni se medlo svetli-ka grad. Na koščku ulice do službe se mi med zidovi na levi in desni strani nasproti nadadoma izrišejo belkaste zasnežene Kamniške planine. Tako izrazite so, da tisti nemir in željo, da bi kam šla, še okrepijo. V glavo mi jasno šine misel: vsaj na Grad jo popihaj, zdajle jutraj, ko temačno mesto še na pol spi, venec gozdov na vzhodnem obzorju pa že krasi rumenkasta svetloba. Lepo bo, časa je pa še dovolj. Kar olajšanje se razlije po telesu in korak hitro namerim v tisto smer.

Na klancu čez visoko zidno ograjo na Ulici na Grad kuka bor. Ni velik, a se lepo steguje proti nebu. Nekoliko naprej pozdravi breza, šibaste veje dekleško valovijo v vetru. Na neprepoznavnem drevesu nekoliko višje med vejami čepijo puhaste kepice – ostanki jeseni. Mesto

zadaj se jasno še ne vidi, le luči ga izdajajo. Zaplata drevja in veter, ki kar močno veje in je osvežil zrak, dajeta vtis, da sem nekje v podeželskem gozdu. Smreke na desni črno izstopajo na belo svetlečem ozadju; veje tankih dreves zraven pa kot temne čipke prepredajo vzhodno nebo. Obzorje zadaj iz močne oranžno rumene prehaja v bledorumenkasto, ta v nežno zelenkastomodro, nad katero se počasi razširja sivina. Kaj le neki povzroča vse to menjavanje barv na jutranjem nebu? Sem in tja se izluščijo sprehajalci. Kdo ve, če vidijo vso to barvitost nastajajočega jutra. Hodijo hitro, mudi se jim. Nekdo celo teče, najbrž si nabira moči za čez dan. Z mimoidočim se spogledava. Preveč smo še nizko, da bi se pozdravi-

li. Prav nenavadno je, kako neka določena nadmorska višina prinese tudi pozdrave med ljudi.

Na Gradu sem. Proti vzhodu prejšnja močna oranžna barva dobiva svetlejšje tone. Za Kureščkom in drugimi dolenskimi hribi je že čisto blede. Tako piramidast je ta hrib, spominja na Tošč na drugem koncu, le nekoliko položnejši je. Ozračje proti Krimu je še vedno temačno. Luči na Barju trepečejo in zdi se podobno, kot da bi s Krna gledala na Furlansko nižino.

Tu je spomenik kmečkim puntom. Naši predniki s kosami in vilami so zagotovo bili garači, da so preživeli, a vendar so morali imeti v sebi tudi kanec ponosa in šegavosti, če ne, vseh teh tlak, bičev vseh vrst in bolezni ne bi prenesli. Pogled šine proti Gorenjski. Hladen veter je očistil ozračje in tudi proti Kamniku in Sorškemu polju

nebo, v Storžič in v Stol v Karavankah. Gotovo na njih že sije sonce, zato so tako brezmadežno svetle.

Proti Polhovemu Gradcu je nebo močnejše sivkasto, a hribi so jasno izrisani in valovijo na obzorju. Desno od Rožnika in Jakoba se med gozdovi pokaže plamenica Triglava. Na modrovijoličastem nebu med Toščem in Grmado straži Pograjce velika bela luna. Prav nenavadno je, da se skoraj hkrati na nebu srečujeta sonce in luna. Ta in močan veter sta tudi vzrok, da je vsa ta jutranja pokrajina okoli Ljubljane tako skrivnostno osvetljena in je njena okolica tako blizu, da človek prav začuti, kako je v srcu Slovenije. Na severu bodičaste gore, okrog in okrog pa venec gozdov, do katerih se razprostirajo ravnine, ki so v nastajajočem jutru tako kratke. Zdaj razumem Ljubljančane, ko so med vojno v obkoljenem mestu hodili

na Grad gledat Triglav, gore, hribe in ravnine okrog mesta in čutili, da je tam prostost.

Tu je grad. Nasmeh spreleti obraz in nekje v duši postane toplo. Sem gor smo hodili kot študentje, posedali po klopcah, gledali po deželi, še bolj pa drug drugega. Zdaj je že dolgo od tega. Vračam se po drugi strani, po Študentovski poti. Nanjo prileti kos. Mogoče je prav ta prele žvižgal v pozdrav jutranjemu soncu na drugi strani hriba. Zasliši se zvonjenje. Mesto pod menoj se že jasno vidi, sveti se v jutranji svečavi; luči

luči vznemirjeno migetajo. Kamniške pa kot snežno valovje lebdijo na nebu. Nizko jutranje sonce meče temne proge po njihovih stenah in igra svetlobe in senc še bolj razgiblje njihove razčlenjene strmine. Res spominjajo na morski val, ki je obstal pod zvezdami, kot pravi Župančič. Skoro bi videla kočo na Kamniškem sedlu. Kdo ve, če kdo zdajle tam gori opazuje sončni vzhod, čez dan pa bo po brezkrainih belih planjavah rezal smučine. Tole turno smučanje mora res vlti doživetja lepote v zavest. Če mi je za katere neuresničene načrte žal, mi je za te trenutke zimske narave. No, pa mogoče še ni vse zamujeno. Levo od Kamniških se je bela zemlja še trikrat močno vzpela v

nimajo več moči in blede, a močna svetloba jutra se lovi po pročeljih. In res: Ljubljana se mi v tem trenutku zazdi bela, kot ji reče ljudski glas; svetloba jutra jo naredi nekam praznično.

Še zmerom bom pravočasno v službi. Dan se je začel lepo, s to podobo jutranje Ljubljane in s tem obiskom njenega hribčka pa mi je postala še bolj domača. Človek skoraj ne bi verjel, da je mogoče to doživeti sredi mesta. Tista vrhova dveh topolov, ki ju vidim s svojega delovnega mesta nad strehami hiš iz sosednje ulice, pa me bosta spominjala na drevesa grajskega hriba in na paleta barv na nebu v poznozimskem jutru. ●

Miha Pavšek